Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelvtudományi Tanszék

Diákszleng-vizsgálat az ibrányi és a debreceni tanulók körében

Témavezető:
Dr. Kis Tamás
Egyetemi docens

Készítette:
Tóth Hajnalka
III. magyar–finn

Debrecen, 2017

Tartalom

Bevezetés 3
A szleng 4
A női és férfi nyelvhasználati különbségek 8
A diáknyelv 11
Szóalkotási módok 13
A diákszleng vizsgálatáról 18
Eredmények 20
Kérdőív 22
Tájékoztató a szótár használatához 28
Rövidítések 28
Szótár 29
Irodalom 40

Bevezetés

Manapság egyre nagyobb érdeklődés övezi a szleng témakörét, azon belül is hangsúlyos a diáknyelv témája (KÖVECSES 1997: 8). Úgy gondolom, hogy nemcsak a nyelvészet iránt érdeklődők kísérik figyelemmel a szleng fejlődését, hanem sokszor egy hétköznapi beszélgetés során is felmerül a kérdés, hogy kik, miért, hol használnak szlenget, és hogy mi is ez a lazább, kötetlenebb hangvételű stílus. Emiatt is gondoltam úgy, hogy a legcélszerűbb, ha a szakdolgozatom témájának két központi város tanulóinak szlengjét veszem alapul, ugyanis sokan, köztük KÖVECSES is a fiatalokat nevezi meg mint a szleng aktív használóit (KÖVECSES 1997: 8).

BACHÁT LÁSZLÓ pedig arra hívja fel a figyelmet, hogy a diáknyelv kialakulásának és fejlődésének egyik fontos színtere a város. BACHÁT szerint a legtöbb középfokú intézmény városban található, ahová a környező településekről is összegyűlnek a fiatalok, így ez lehetőséget biztosít a diákszleng fejlődésének (BACHÁT 1984: 16). Ezenkívül úgy vélik, hogy a szleng a játékosság, kötetlenség és a szabadság jelzője, mely által a fiatal közösségeknek lehetőségük van, hogy kitűnjenek a társadalomból (BALÁZS 2011: 123). Így nem is meglepő hogy a diákszleng szókincse folyamatos változáson megy keresztül, mely által szükség van állandó kutatásokra. (BALÁZS 2011: 123).

KIS TAMÁS szerint a nyelvben is megjelenik egyfajta szabadságvágy és igény a konvenciók felrúgására (VAJNA 2001: 45–46).

Dolgozatomban szeretném tanulmányozni az ibrányi és a debreceni diákok szlenghasználatát, mindemellett célom az, hogy átfogó képet adjak a diákszleng mai helyzetéről.

Érdeklődésemet fokozta, hogy nemcsak a két település ifjúsági szlengjének vizsgálatát készíthetem el, hanem kitérhetek a női-férfi szlenghasználat különbségeire, arra, hogy hogyan alakul a lányok-fiúk szlengje az iskolai élettel kapcsolatos szavak megnevezésében, illetve hogy tényleg intenzívebb használói-e a szlengnek a fiúk.

A vizsgálat során először külön szeretném tanulmányozni a meglévő adatokat, mely után részletesebben taglalnám a debreceni, illetve az ibrányi diákok szlengjének összehasonlítását.

A szleng

Rendszerint a szlenget szókincsként, lexikonként, furcsaságokként tartják számon, melyet napjainkban nagyfokú érdeklődés vesz körül, így többféle meghatározás született már a szleng definíciójáról. (SZILÁGYI N. 1999: 11).

„A szleng, akárcsak a temetetlen halott lelke, nem találja helyét sem a szociológiai, sem a nyelvészeti, sem a kulturológiai sírban." (JELISZTRATOV 1998: 15).

Úgy vélem, hogy a legcélszerűbb JELISZTRATOV definíciójából kiindulva meghatározni a szlenget, ugyanis ez a szociolektus rendkívül sokoldalú értelmezésre ad lehetőséget, melyet befolyásol, hogy milyen diszciplínát veszünk alapul. KIS TAMÁS meglátása, hogy „Bonyolítja a szleng meghatározását, hogy a szlengben két egymással szorosan összefüggő, de a leírás szempontjából élesen elkülönülő […] nyelvi jelenséget értenek. A szleng egyrészt szó- és kifejezéskészlet, másrészt pedig egy sajátos nyelvhasználati-stilisztikai forma: beszédstílus vagy BAHTYIN terminuság átvéve: a beszéd egyik műfaja" (KIS 1997: 294).

JELISZTRATOV véleménye szerint pedig a szleng azon emberek szükségletének kielégítésére szolgál, akik fontosnak tartják, hogy összefogjanak, csoportokba tartozzanak, ugyanis a nyelv társas jelenség, egy közösség sajátja, mellyel lehetőségük van kifejezni összetartozásukat, egymás közötti kötetlen, szabadabb kapcsolatukat (JELISZTRATOV 1998: 13).

JELISZTRATOV arra kereste a választ, hogy a társadalmat tekintve mi nevezhető szlengnek. Véleménye szerint a szleng egy csoport különleges nyelve. A csoport pedig kialakulhat egy kisebb társaságból, szakmai közösségből vagy akár családok között is (JELISZTRATOV 1998: 13). KÖVECSES ZOLTÁN pedig úgy fogalmaz, hogy ha bárkit megkérnénk, hogy mondjon egy szlenget, akkor tudna példákat említeni, azonban ha arra kérnénk, hogy próbálja definiálni, hogy mi is az a szleng, akkor valószínűleg nehézségekbe ütközne, mert a meghatározások nagymértékben eltérnek egymástól (KÖVECSES 1997: 7). Vannak olyan nézetek, amely a szlenget az alvilági nyelvként definiálják, vannak olyan vélemények, akik szerint barátok közötti lazább hangvételű, bizalmas nyelvhasználat, egyes meghatározások szerint pedig az ifjúság nyelve a szleng, azonban bármelyik meghatározást vesszük alapul, mindben az a közös észrevétel, hogy a szleng többnyire kisebb-nagyobb közösségekben produktív (KÖVECSES 1997: 7). Ezenkívül sokan a szlenghasználatot az ifjúsághoz kötik, bár tagadhatatlan hogy mindenki használ szlenget (JELISZTRATOV 1999: 160).

KÖVECSES szerint mindezek igaz állítások, azonban nem foglalják össze a szleng egyéb, fontos attribútumait, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy közelebb kerüljünk a szleng definíciójához (KÖVECSES 1997: 8). Emiatt ő ennek a specifikumait igyekezett meghatározni, melyben azokat a jellemzőit kívánta megállapítani, mely szerint mik tartoznak a szleng konvencionális ismertetőjegyei közé. Meglátása szerint, ha a nemek szlenghasználatát vesszük figyelembe, akkor megállapíthatjuk, hogy inkább a férfiakra jellemző a szlenghasználat, mintsem női társaikra. Ezenkívül inkább a fiatal korcsoport a produktív használója a szlengnek, akik jellemzően valamilyen városi közösség tagjai, akik egymással bensőséges kapcsolatban állnak és a szóbeli kommunikáció során valósítják meg a tréfás, humoros szlengszavakat. Ugyanakkor KÖVECSES nélkülözhetetlennek tartja hozzátenni azt is, hogy ezek a sajátosságok véletlenül sem azt jelentik, hogy csak és kizárólag férfiak, vagy városi fiatalok használják a szlenget, akik műveletlenek lennének (KÖVECSES 1997 8–10). Gondolataim szerint azért jutott KÖVECSES arra a megállapításra, hogy többnyire a férfiakat jellemzi a szleng használata, mert általában a férfiak voltak régen a közösség vezetői, ezáltal mintául szolgáltak a csoport többi tagjának. A másik kategória, melyet KÖVECSES meghatározott az a fiatalok csoportja, mely azért tekinthető relevánsnak, mivel az idősek kevésbé alkalmazkodóbbak a nyelvhez. További vizsgálatában arra a kérdésre kereste a választ, hogy hol beszélik a szlenget. Arra a meghatározásra jutott, hogy nagyobb számban kimutatható a városokban a szleng használata, ugyanis ezeken a helyeken a közösség tagjai változatosak, míg a falvakban rendszerint sokáig változatlan a csoport összetétele. Többek között kitért arra is, hogy a beszélői milyen beszédstílusban használják a szlenget, illetve hogy milyen a beszélők a beszéd témájához való viszonya. Az előző elemzése alapján elmondható, hogy általában a személyek bizalmas, fesztelen kapcsolatban állnak egymással. Véleményem szerint ez utal arra is, hogy a szlengbeszélőnek a beszéd témájához való viszonya tréfás és humoros. I. L. ALLEN pedig úgy látja, hogy a szleng minden olyan helyen megjelenhet, ahol a társadalom sokszínű és ahol különböző emberek találkoznak, erre pedig a legmegfelelőbb hely egy nagyváros. Hozzáteszi, hogy bármilyen témát is veszünk figyelembe a legproduktívabb a nagyvárosok (ALLEN 1999: 266).

ORSZÁGH LÁSZLÓ véleménye szerint a szlengen értjük „azokat a többnyire kérészéletű új szavakat, vagy régi szavaknak azokat az új jelentésváltozatait, melyeket a hétköznapi élőbeszéd a tréfás hangulat keltése vagy kifejezés színességének fokozása, vagy az újszerűvel való játék öröme vagy a nyomaték kedvéért használ” (ORSZÁGH 1966: 361). Úgy gondolom, hogy ez a meglátás rendkívül igaznak látszik a diákok szlenghasználatát tekintve is.

PÉTER MIHÁLY úgy gondolja, hogy ahhoz, hogy a szleng létezhessen, lennie kell egy társadalmilag elfogadott általános nyelvi változatnak (PÉTER 1999: 33). KÖVECSES szerint a beszélők rendelkeznek a standard nyelvi variánssal, de vannak olyan helyzetek, amelyekben jobbnak látják, ha nem azt használják, helyette inkább a kötetlenebb stílust választják (KÖVECSES 1997: 8). TRUDGILL szerint is gyakran tudatos a szlenghasználat, ugyanis a kommunikáció során a hallgatóság előzetes felmérésével választunk stratégiát arra, hogy a legjobban tudjuk közvetíteni a kívánt tartalmat (TRUDGILL 1999: 254). Úgy gondolom, hogy TRUDGILL véleménye kétségkívül igaznak bizonyul, ugyanis ha csak arra gondolunk, hogy más stílust, ezáltal más szlenget is használunk akár egy iskolai előadás során és mást egy baráti beszélgetés alkalmával, akkor láthatjuk, hogy igaznak bizonyul TRUDGILL állítása.

KÖVECSES mellett DUMAS és LIGHTER is megfogalmazták a szlengről alkotott véleményüket. 1978-ban megjelent írásuk szerint úgy fogalmaztak, hogy a szlenget társadalmi következményei alapján kell meghatározni, miszerint hogy milyen hatást gyakorol a beszélő és közössége közötti kapcsolatra. Négy kritériumot határoztak meg, mely alapján egyszerűbben meghatározható hogy mi tekinthető szlengnek. Úgy vélik, ha a négy feltétel közül, kettő jelen van, akkor az már feltételezi a szleng meglétét.

„1. Jelenléte szembetűnően csökkenti — legalábbis pillanatnyilag — a formális vagy komoly beszéd vagy írásmű méltóságteljességét.

2. Használata arra utal, hogy a használója vagy a megjelölt tartalmat ismeri, vagy az emberek azon alacsonyabb társadalmi helyzetű vagy kisebb felelősséggel bíró osztályát, akik e kifejezés sajátos ismerői és használói.

3. A mindennapos társalgásban magasabb társadalmi helyzetű vagy nagyobb felelősséget viselő személyek között tabukifejezésnek számít.

4. A jól ismert konvencionális szinonima helyett használják, elsősorban azért, hogy **(a)** megvédjék a használóit a konvencionális kifejezés használata által okozott kényelmetlen érzéstől, vagy hogy **(b)** megvédjék a használóit a további részletezés kényelmetlenségétől vagy fáradalmaitól" (EBLE 1999: 137).

Úgy gondolom, hogy a leglényegesebb a negyedik pont, ugyanis ahogy KÖVECSES ZOLTÁN is meghatározta, a szleng közvetlen kapcsolatban álló személyek között jön létre, akik fesztelen viszonyban állnak egymással (KÖVECSES 1997: 7). Akik között vélhetően az azonos szlenghasználat a csoportba tartozás kifejezésére szolgál. Továbbá a társadalmat közösségek alkotják, melyek eltérő érdeklődéssel bírnak. Ilyen társaságokba szerveződnek az azonos foglalkozást űző személyek, de akár az életkor, a műveltség által is kialakulhatnak csoportok. A személyek nemcsak öltözékükkel, stílusukkal, hanem nyelvhasználatukkal is ki-

fejezik a csoporthoz való tartozásukat (SZILÁGYI N. 1999: 11). A szleng lehetőséget biztosít az elkülönülés, de legfőképp az összetartozást érzésének erősítésére. Erre példát említ SZILÁGYI N. SÁNDOR is, melyben megfigyelte, hogy ha új közösségbe kerül egy személy, akkor megpróbálja minél jobban felvenni az adott csoport viselkedési, szóhasználati mintáját, mert legfőképp azzal jelzi, hogy ő is a társaság része (SZILÁGYI N. 1999: 11). Ezenkívül a közösségi norma számos dolgot elárul használóiról. Ennek példájaként említeném a zsargont, mely napjainkban már marginalizálódott, azonban elemei fennmaradtak, amely miatt fontos vele foglalkozni. A zsargon sajátos beszédmód, mely régen megkülönböztetően hatott a használóira, kiemelve társadalmi hovatartozásukat (SZILÁGYI N. 1999: 9). Ezzel együtt nemcsak elkülönítette az alsóbb rétegektől a személyeket, hanem erősítette közöttük az összetartozást is. Emellett jellemzőjük volt az idegen szavak használata, így többnyire alkalmaztak olyan kifejezéseket, mint a *snájding, hercig,* mely a csinos, jóvágású fiatalember megnevezésére szolgált (SZILÁGYI N. 1999: 9). Korábban úgy vélték, hogy a zsargon használata az intelligens, iskolázott emberek kiváltsága, melyben előírásnak számított, hogy egy jól nevelt személy nem beszélhet közönségesen, nem használhat olyan nyelvet, mint egy piaci kofa, mindemellett rendszeres volt az idegen szavak átvétele, amellyel a társadalomban elfoglalt helyüket is jelezni kívánták (SZILÁGYI N. 1999: 9). Úgy vélem, hogy ez is mutatja a társadalomtól való elkülönülés jelenségét, illetve a csoporthoz tartozás szükségletét.

KIS TAMÁS szerint a „szleng nem egyszerűen egy civilizációs szintre eljutott népesség vagy szociális csoport nyelvváltozata, a modern kor egyfajta városi népnyelve, hanem ennél térben és időben egyaránt jóval elterjedtebb jelenség, mi több: a szleng nyelvi univerzálé" (KIS 1997: 241). Ennélfogva megfigyelhető, hogy a szleng feltételez egy beszélőközösséget, melynek tagjai kapcsolatban állnak egymással. KIS azt is meghatározta, hogy minél intenzívebb egy ilyen közösség kapcsolata, annál gyakrabban találkozhatunk szlenggel. Ennek értelmében „a szleng minden beszélt nyelvnek minden korszakában jelen van" (KIS 1997: 241). Véleményem szerint ez egy diákokból álló csoportnál számottevő, ugyanis rendszerint a nap legnagyobb részét együtt töltik, ezáltal kialakítanak sajátos nyelvhasználatot. Azonban egy a szókészlet – ugyanúgy, mint más csoportoknál – mobilis, tehát hol megjelennek, hol eltűnnek, vagy jelentésváltozáson mennek keresztül a szavak, illetve előfordulhat, hogy egyes kifejezések elveszíthetik a stilisztikai értékeiket és beolvadnak a köznyelvbe (JELISZTRATOV 1998: 17). Azt lehetne mondani, hogy a szleng a kultúrához hasonlóan fejlődik, tehát a maguk sajátos útján alakulnak. Így ahogy egy kultúra is, egy csoport szlengje is addig marad fenn, amíg a közösség is működik (KIS 1997: 241). A statisztika azt mutatja, hogy ha több külső hatás éri a közösség szlengjét, annál jobban megbomlik az összetartozásra való hajlam, mely által rövi-

debb ideig marad fenn a sajátos nyelvhasználata. Ez nagyon gyakori jelenség a régi, hagyományosnak tekinthető mesterséget űzők körében, ugyanis a foglalkozások helyén újak keletkeznek, így manapság ritkán fordul elő, hogy a vándor-kereskedők szlengjéről beszéljünk, sokkal inkább előtérbe kerül az informatikával foglalkozók szóhasználata (JELISZTRATOV 1998: 21).

Mindezek mellett szeretnék kitérni arra a leggyakrabban alkalmazott tévhitre, miszerint a szleng egyenlő a trágár kifejezések használatával, és azzal, hogy csak a szegényes szókincsű műveletlen emberek használják.

1941-ben pedig FORESTER és STEADMAN lekicsinylően nyilatkozott a szlengről. Mégpedig úgy tartották, hogy a „helyes beszéd olcsó helyettesítése", amely „gondolati lustaságra és szegényes szókincsre" enged következtetni (idézi: DUMAS–LIGHTER 2002: 277). Úgy gondolom, hogy ez azonban nem állja meg a helyét a szlengről alkotott definíciók és vélemények körében, ugyanis, mint ahogy láthatjuk a diákok szóalkotásában is, a szleng szóalkotása teret enged a képzettársításoknak. Mely által úgy gondolom, hogy korántsem lehet azt állítani, hogy aki szlenget használ, annak szegényes lenne a szókincse.

Mint ahogy eddig is láthattuk, a szleng összetett jelenség. Nem lehet egymondatos definíciót adni a szleng meghatározásáról, inkább csak tipikus jegyeit tudjuk meghatározni. Eszerint a szleng minden közösségben előfordul, azonban javarészt a fiatal városi férfiakra jellemző a szlenghasználat. Ezeket a megállapításokat vettem figyelembe én is, és ezt próbáltam összehasonlítani saját kutatásom eredményével.

A női és férfi nyelvhasználati különbségek

Tényleg lényeges különbség van a férfiak és a nők szóhasználata között, és vajon tényleg a férfiak nyelve a szleng?

Az utóbbi években került előtérbe a nemek társadalomban betöltött szerepének vizsgálata, illetve hogy van-e különbség a nyelvhasználatukban. Úgy gondolom, hogy abban mindannyian egyetérthetünk, hogy a nők és a férfiak között nemcsak biológiai különbségek vannak, hanem az eltérések kimutathatók a nyelvhasználatukban is, így hipotézisem pedig az, hogy ezáltal a szlenghasználatukban is jelentős eltérésekre lehetünk figyelmesek.

A nemek nyelvhasználatának talán legismertebb példája a nyugat-indiai Kis-Antillákon élő karib indiánok példája. Leírások szerint egy régi hódítás következménye hogy a karib férfiak más nyelvet beszélnek, mint a karib nők. Eltérések megfigyelhetők például az

elvont főnevek nemében, ugyanis ezeket a férfiak úgy kezelik grammatikailag, mintha nőneműek, a nők viszont úgy, mintha hímneműek lennének (WARDAUGH 2002: 283). WARDAUGH szerint ez azonban nem eredményezi, hogy két külön nyelvről lenne szó. Véleménye szerint „egy nyelvről van szó, amelyben figyelemre méltó szex alapú jellegzetességek vannak" (WARDAUGH 2002: 283–284). Ezenkívül további példákat is említ WARDAUGH. Meglátása hogy a két nem beszélgetéseinek témájában is vannak eltérések. A férfiak a sportról, üzleti életről, még a nők a könyvekről, társas életről beszélnek. WARDAUGH továbbá azt is hozzáteszi, hogy a férfiak többet káromkodnak, mint a nők (WARDAUGH 2002: 288). Feltételezésem szerint ez kihat a szlenghasználatukra is, melyben megfigyelhetjük, hogy tényleg vannak eltérések a kedvelt témáikban, így a szlengjükben is.

Azonban nemcsak WARDAUGH, hanem sokan mások is foglalkoztak azzal, hogy milyen mértékben és miben tehetünk különbséget a két nem nyelvhasználatában. URBÁN ANNA arra kereste a választ, hogy kik használják intenzívebben a szlenget. Kutatásából kiderült, hogy a válaszadók 70% gondolja úgy, hogy a szleng mindkét nem körében elfogadható, bár a nők 61,5%-ban, míg a férfiak közül 85,7% értett egyet. Tehát megfigyelhető, hogy a két nem válaszadása jelentős eltérést mutat (URBÁN 2008: 171–172).

HUSZÁR ÁGNES pedig részletesebben foglalkozik a női nyelvvel. Véleménye megegyezik WARDAUGH meglátásával, miszerint, ha a női-férfi szóhasználatot vizsgáljuk, akkor megállapíthatjuk, hogy nem két nyelvről van szó, csupán csak egy nyelv két változata a női és a férfi nyelvhasználat viszonyítása (HUSZÁR 2001: 577).

HUSZÁR úgy véli, hogy a társadalomban betöltött szignifikáns különbségek adnak okot az eltérő nyelvhasználati és témabeli különbségeiknek, ugyanis korábban a férfiak kiemelkedő szerephez jutottak a közösségben, így az ő nyelvhasználatukat tekintették normának és ehhez viszonyítva alkottak véleményt a nők kommunikációjáról (HUSZÁR 2001: 577). A nők számára az is korlátozva volt, hogy hogyan beszélhetnek, mit szabad egy nőnek mondania és mit nem. Emellett máig élnek olyan sztereotípiák, melyek a nők számára előírják, hogy nem használhatnak vulgáris kifejezéseket, mert az közönségessé teszi őket és az egy hölgyhöz nem illő. Emiatt a nőket szofisztikált beszédre és viselkedésre tanítják, így megvetik őket, ha trágár kifejezéseket használnak. Ennek ellenére azonban nem lehet azt állítani, hogy a nők nem beszélnek csúnyán, sőt CZEGLÉDI annak a lehetőségét is felveti, hogy a lányok még több közönséges nyelvi megnyilvánulást tesznek, mint a fiú társaik (CZEGLÉDI 2004). Saját megfigyeléseim megegyeznek HUSZÁR ÁGNES meglátásával, ugyanis – mint ahogy vizsgálatomból láthatjuk – manapság a fiúk lényegesen több trágár kifejezést használnak, mint a lányok.

Mindezen különbségek mellett több vizsgálat foglalkozik a morfológia és a szókincsbeli különbségekkel. LAKOFF – mint ahogy programadó cikkében is megjegyzi – abban látja a különbséget, hogy a nők használnak színneveket, mint a *mauve* ('mályva'), a *beige* ('bézs') vagy az *aquamarine* ('akvamarin'), viszont ez a férfiak szóhasználatában nem figyelhető meg. Továbbá azt is szemügyre vette, hogy a nők sajátos szókészlettel rendelkeznek az érzelmek hangsúlyozására, mint például a *lovely* ('pompás'), *such fun* ('mókás') (WARDAUGH 2002: 284). Azonban ezeket empirikus vizsgálatok nem támasztják alá. LAKOFF úgy véli, hogy ez a különbség kulturális alapokon nyugszik, ugyanis a nőktől és a férfiaktól elvárják, hogy más dolgok iránt mutassanak érdeklődést, másképp társalogjanak, és másképp reagáljanak más emberekre. Szerepet játszik az is az eltérő beszédben, hogy kinyilatkoztatásukban a nők jobban vonzódnak a nyílt presztízsformákhoz, míg a férfiak a rejtett változatokat kedvelik (WARDAUGH 2002: 285).

WARDAUGH szerint nemcsak morfológiai és lexikai különbség figyelhetők meg a nemek között, hanem témáik is különböznek. Mint ahogy korábban említettem WARDAUGH véleménye, hogy a férfiak és a nők kommunikációja során vannak úgynevezett kedvelt témakörök, melyek inkább fiús vagy lányos beszélgetés során fordulnak elő gyakrabban. LABOV pedig vizsgálatában arra jutott, hogy a játékos kötözködés, csúfolódás általában a fiúkra jellemző, míg több vizsgálat pedig azt bizonyította, hogy a nők szívesebben folynak bele olyan beszélgetésbe, amelyben a fő téma a saját vagy mások érzelmi élete (HUSZÁR 2001: 580).

TANNEN ezt követően szintén szervezett egy vizsgálatot, melyben 8–25 éves korú, azonos nemű párok, barátok, barátnők beszélgetését vizsgálta. A kutatás végeredményeként megfigyelhető volt, hogy a lányok nyitottabbak voltak egymással, kommunikációjuk részletesebb volt, míg a fiúk többféle téma között csapongtak (HUSZÁR 2001: 581).

URBÁN ANNA korábbi kutatásában is arra az eredményre jutott, hogy a férfiak kedvelt témakörei többnyire az italokhoz, szórakozáshoz és a nőkhöz köthető. Ráadásul az is észrevehető, hogy a férfiak nyersebbek, lényegretörőbbek beszédükben. Ha a két nem egymással szemben lép kapcsolatba, akkor általában a férfiak mutatkoznak a vezető szerepben, valamint a nők többet kérdést tesznek fel. A nemeknek eltérő nézetük van arról is, hogy mire való a kérdés. A női nem úgy gondolja, hogy a társalgás miatt fontos, míg a férfiak az információszerzést tekintik lényegesnek (HUSZÁR 2001: 581–582).

Ezenkívül számos kutatás foglalkozik a férfiakból és a nőkből álló vegyes csoportokon belül zajló kommunikációval is. CHERIS KRAMARAE, megállapítása szerint a vegyes közösségekben a nők kisebb esélyt kapnak arra, hogy aktívan részt vegyenek a kommunikációban. A férfiak természetesnek érzik, hogy ők irányítsák a beszélgetést, mely egy vizsgálat során is

megmutatkozott, ugyanis egy vita során a nők kevésbé voltak kommunikatívak, illetve több alkalommal vágtak a szavukba (HUSZÁR 2001: 582).

A diáknyelv

AHTI RYTKÖNEN szerint a szleng az élet minden területén megtalálható. Így jelen van a katonák, sportolók, politikusok és többek között a diákok körében is. RYTKÖNEN úgy gondolja, hogy a szleng használata annyira természetes, mint az, hogy „haj nő az ember fején", mely használatával lelki szükségleteinknek teszünk eleget (NUOLIJÄRVI 1997: 124). Ennek ellenére a szlenget elsősorban a fiatalok megnyilvánulásaival azonosítják. KÖVECSES ZOLTÁN úgy gondolja, hogy többnyire az ifjúság kommunikációjában figyelhetjük meg, amely azonban nem azt jelenti, hogy az idősebb korosztály nem használ szlenget, csupán csak arról lehet szó, hogy a fiatalok „saját életstílusának, saját életszemléletének kifejezőjeként" használják a szlenget (KÖVECSES 1997: 8). JELISZTRATOV úgy gondolja, hogy azért jellemzőbb a fiatalabb korosztályra a szleng aktívabb használata, mert „az energiafölösleg éppen a populáció fiatalabb részénél figyelhető meg." Ennek értelmében produktív használói is (JELISZTRATOV 1999: 160). SZILÁGYI N. SÁNDOR véleménye szerint is a szleng aktív használói inkább az ifjúság, így nem is meglepő, hogy manapság népszerű kutatási témává vált diákszleng (SZILÁGYI N. 1999: 11). A diákszleng kialakulásának feltétele egy beszélőközösség, akik napi kapcsolatban állnak egymással, mely az idő során kialakítják sajátos szlengjüket. Minél intenzívebb közöttük a kapcsolat, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy nagyobb számban jelentkezik közöttük a sajátos beszédmód. KIS TAMÁS véleménye szerint „A szleng életét, gazdagodását, szókincsének terjedelmét természetesen nagyban befolyásolják a csoport jellemzői" (KIS 1997: 253). Ennek alapján a csoportok közül két nagyobb típust különböztet meg aszerint, hogy azok mennyire korlátozottak szabadságukban, és hogy ez milyen hatást gyakorol a beszédhasználatukra. Eszerint különbséget tesz nyitott és zárt csoportokról. A nyitott csoport tagjai számára lehetőség van arra, hogy keveredjenek más csoportok tagjaival, mely által átvehetnek szavakat, kifejezéseket egymástól. Ennélfogva szlengjük sem annyira egységes mint egy zárt közösségben élő személy esetén. Az ilyen csoportokra jellemző a változatosabb szóhasználat. Azonban más a helyzet a zárt csoport tagjaival, ugyanis ők nem szabad akaratukból jöttek létre. Ilyen zárt csoport jellemzi a katonai közösséget vagy a börtönlakók tagjait (KIS 1997: 253–255). A diákok esetében pedig nyílt csoportról van szó, hiszen általában csak az

intézmény falai között töltik együtt idejük egy részét így lehetőségük van másfajta közösségekkel való keveredésre is.

MATIJEVICS úgy véli, hogy „A diáknyelv az egy közösségben azonos céllal élő tanulóknak a csoportnyelve, sajátos beszéde, azaz olyan nyelvi eszköz, amely az irodalmi nyelvtől, a köznyelvtől, a népnyelvtől csak a szókincsében tér el, s ezek az eltérő szavak főleg az iskolai életre vonatkoznak, és olyan sajátos jelek, amelyek csak a beavatottak számára szimbolizálják a valóság valamelyik mozzanatát" (MATIJEVICS 1972: 24).

BACHÁT úgy gondolja, hogy az ifjúsági szóhasználata nem korlátozódik a diákságra, hanem kiterjed az egész korosztályra, függetlenül a társadalmi hovatartozástól és foglalkozástól (BACHÁT 1984: 16). Ezenkívül azt is hozzáteszi, hogy mára már elmosódott a határ az iskolások és a nem iskolások nyelvhasználata között, mely során beszivárogott a diákok szókincsébe a nem iskolai fogalmakat jelölő szavak. Továbbá pedig úgy véli, hogy az ország területén egységes az ifjúság nyelvhasználata, akik azonos pszichológiai, lelki vonásokkal rendelkeznek (BACHÁT 1984: 16–17). A diákszleng egyik jellemzője, hogy folyamatos változáson megy keresztül. Szókincse rendkívül gyorsan változik, és hamar reagál a változásokra, így rögtön kerülnek be új elemek (SZIKSZAINÉ 2007: 597). Nyelvhasználatukban kerülik a normákat, sőt, igyekeznek minél változatosabbá, érdekesebbé tenni a beszédüket, mellyel meghökkenthetik a felnőtteket és érdekesebbé tehetik mondanivalójukat (BACHÁT 1984: 19). Szóalkotásuk attribútumai közé sorolható, hogy rengeteg idegen nyelvi elemet szerepeltetnek, szóalkotásuk képzettársítás eredményei, szellemes és fordulatos kifejezéseket használnak, melyek köznyelvi szavak és szólások analógiáján keletkezik (BACHÁT 1984: 21). Véleményem szerint ez lehet az oka annak is, hogy egyre több durva kifejezést használnak, amely megfigyelhető az általam készített szótárban is. Beszédstílusuk, szóhasználatuk erősíti az összetartozás érzését. Igyekeznek olyan formákat használni, amelyeket csak a „beavatottak" tagjai értenek. (RÓNAKY 1997: 7) BACHÁT LÁSZLÓ hozzáteszi, hogy az ifjúság beszéde hemzseg az idegen elemektől, melyeket főként a televízióból, rádióból, olvasmányokból és persze a tanult nyelvekből vesznek át (BACHÁT 1984: 20). BACHÁT egy debreceni egyetemista lány által készített kutatást említ annak kapcsán, hogy a fiatalok miért is nevezhetők a szleng aktív használóinak. A kutatásból kiderült, hogy voltak olyan tanulók, akik azt vallották, hogy valószínűleg kinevetnék és maradinak tartanák a diáktársai, ha nem így beszélne, de voltak olyanok is akik azt mondták, hogy „Az igaz érzéseimet, gondolataimat, problémáimat így tudom elrejteni." De akadt olyan válaszadó is, aki úgy gondolja, hogy így tudja a legkönnyebben kifejezni magát (BACHÁT 1984: 18). Én is hasonló eredményre jutottam a vizsgálat során, ugyanis kutatásom

előtt megkérdeztem a diákokat, hogy miért használnak szlenget. Bár tudom, hogy erre nincs se jó, se rossz válasz, sőt, még válasz is nehezen adható.

Természetesen akadtak olyan válaszadók, akik szerint ők nem használnak szlenget, de a legtöbb megkérdezett azt válaszolta, hogy mert ez népszerű a barátai körében, illetve ezzel színesebbé tudják tenni kommunikációjukat, és ha ilyen szavakat használnak az a társaságba való beilleszkedésüket is elősegíti.

A diáknyelv témakörében az iskolai élettel kapcsolatos szavak fordulnak elő szlengesített formában, azonban kifejezéseik között találhatunk stigmatizált szófordulatokat is – írja SZILÁGYI N. SÁNDOR (1999: 11). BACHÁT szerint az ifjúság nyelve nagyrészt egységes. „Az étkezésre, a fiúk és lányok kapcsolatára, a közlekedésre stb. vonatkozó elnevezések minden csoportban többé-kevésbé közös" (BACHÁT 1984: 18).

Szóalkotási módok

A szleng társalgási nyelvhasználat. ERIC PARTRIDGE úgy gondolja, hogy a szleng kialakulásához elegendő egy hirtelen izgalom vagy egy nem mindennapi körülmény amelyek szlengszavak kialakulását eredményezhetik (PARTRIDGE 2002: 20). Emellett álláspontja az, hogy a szleng használata az önkifejezés mellett személyiségünket is meghatározza. „a szóalkotás és az így létrehozott szavak használata az egyén különcséggel és groteszk humorral való elkülönülési vágyából adódik" (PARTRIDGE 2002: 20). Partridge úgy gondolja, hogy ezáltal a szleng szókészlete sajátos, mely kialakításában fontos szerepe van a képzelőerőnek. (PARTRIDGE 1999: 215) Ő úgy jellemzi a szlenget, mint egy játékos, humoros stílust. Jellemzői közé sorolja, hogy egyszerű, sajátos, furcsa, gúnyos, csípős, mindemellett általában rövidít, illetve egyszerűsít, továbbá a szóbeli kommunikáció része (PARTRIDGE 1999: 216). Véleménye szerint emiatt a szleng szókészlete rendkívül gyorsan változik. Gyakran kerülnek be új elemek, de számos esetben el is tűnnek elemek. Ezt azzal magyarázza, hogy ha egy szlenget a tömeg felfedez, akkor elveszíti érdekességét, pikánsságát, így utána rövidesen kikerülhet a szókincsből (PARTRIDGE 2002: 21). Úgy gondolom, hogy ez nagyon helytálló kijelentés, ugyanis mindenki tapasztalhatott már ehhez hasonlót. Saját példámat tekintve elmondható, hogy a hat-nyolc éve még népszerűnek számító *király, zsír* 'nagyszerű' kifejezések ma már nagyon ritkán használatosak, sőt manapság már inkább „ciki" vagy éppen „lejárt lemez". BACHÁT LÁSZLÓ azonban fontosnak tartja megjegyezni, hogy csak olyan tevékenységeknek

és dolgoknak lesz más neve az ifjúság csoportjaiban, amelyek az adott csoport életében jelentős tevékenységnek vagy dolgoknak számítanak (BACHÁT 1984: 18).

A szleng szóalkotási módjai tulajdonképpen nem különböznek a magyar nyelv szóalkotási módjaitól, tehát nem lehet azt állítani, hogy a szlengre különlegesebb szóalkotás lenne jellemző, viszont olyanról sokkal inkább beszélhetünk, ami valamennyivel gyakrabban jellemző a szlengre. Ilyen például a kicsinyítőképzővel ellátott szavak keletkezése, vagy éppen a rövidítések (KIS 2010).

Ebben a fejezetben pedig szeretném bemutatni a diákok által leggyakrabban használt szóalkotási módokat, amelyeket az általam elkészített szótár szavaiból szeretnék interpretálni.

A szókincs gyarapításának tulajdonképpen két lehetősége van. Történhet külső forrásból vagy belső szóalkotással. Külső forrás esetén idegen szavak átvétele történik (RÓNAKY 1997: 11). Efféle például az angol, német, cigány, francia, olasz, román, szlovák vagy éppen a jiddis eredetű szavak átvétele. Az idegen szavak átvétele mellett az argóból, tolvajnyelvből, valamint a katonai szlengből is kerülnek át elemek a diáknyelvbe. RÓNAKY szerint a diáknyelvben az argó és a tolvajnyelv miatt számtalan példát találhatunk a cigány eredetű szavakra, melyet a nemek egyenlő számban használnak (RÓNAKY1997: 13).

Eredményeim is azt mutatják, hogy az angol, német és cigány nyelvből jelentkezik a legtöbb szóátvétel a diákok körében, így példákat is ezekből említek.

Angol eredetű szavak átvétele: *bossz* ’főnök’ < ang. *boss* ’főnök’; *hártbróken* ’szakítás’ < ang. *heartbroken*’ *összetört* szívű’; *mani* ’pénz’ < ang. *money* ’pénz’; *mepsz* ’térkép’ < ang. *maps* ’térképek’; *tícsör* ’tanár’ < ang. *teacher* ’tanár’.
Német eredetű szavak átvétele: *bláz* ’cigaretta’ < *Blase* ’buborék’; *dojcs* ’németóra’ < ném. *Deutsch* ’német’; *fürer* ’igazgató’ < ném. *Führer* ’vezető’; *muter* ’anya’ < ném. *Mutter* ’anya’; *vamzer* ’besúgó’
Cigány eredetű szavak átvétele: *csaj* ’lány’, *csávó* ’fiú’, *góré* ’vezető’, *more* ’ fiú’

RÓNAKY mellett BACHÁTnak is azonos meggyőződése van arról, hogy jelentős a diákszlengben az idegen nyelvből átvett szavak vagy kifejezések használata, melyet a leggyakrabban a tanult nyelvekből, zenékből, filmekből, esetleg olvasmányokból vesznek át a fiatalok (BACHÁT 1984: 18). PAUL ROBERTS véleménye megegyezik BACHÁT nézetével, miszerint a zene nyelve rendkívül gyakori a szlengben. Úgy gondolja, hogy „a szleng valószínűleg

legalább annyit köszönhet a zene nyelvének, mint bármely más forrásnak" (ROBERTS 2002: 133).

Úgy gondolja, hogy „a szleng valószínűleg legalább annyit köszönhet a zene nyelvének, mint bármely más forrásnak" (ROBERTS 2002: 133). Ezt mutatja az általam készített szótár is, melyben megfigyelhető hogy a diákok jelentős mértékben használnak elsősorban angol vagy német eredetű szavakat. Mindemellett nagy mennyiségben előfordul, hogy közismert filmekből használnak megnevezéseket. Gyakorinak találtam például a nagysikerű *Harry Potter* hét részes film, illetve könyvsorozatból átvett szavak felhasználását. Leggyakrabban a filmszereplők neveit alkalmazva adtak egy-egy tanárnak nevet. Ezenkívül úgy látszik, hogy nemcsak a *Harry Potter* népszerű manapság a diákok körében, hanem a *Karib tenger kalózai* is, ugyanis ebből a filmből is több példát találunk a diákok szókincsében. Ezekből szeretném azokat kiemelni, melyet a fiúk és a lányok esetében is egyaránt jellemzőnek találtam.

Harry Potter című filmsorozatból átvett szavak: *dámblüdor* 'igazgató'; *dementor* 'fizikatanár, tanár'; *titkok kamrája* 'igazgatói iroda'.

Karib tenger kalózai című filmből átvett szavak: *annakirálynő bosszúja* 'felelés'; *bolygóhollandi* 'földgömb'.

„Felhasználják más nyelvváltozatok szavait, de úgy, hogy meghökkentsék vele a felnőtteket, és imponáljanak a velük egykorúaknak" (BACHÁT 1984: 19). BACHÁT véleményével egyetértve és kiegészítve úgy gondolom, hogy az angol, illetve a német szavak és kifejezések átvétele azért jelentős a diákok körében, mert a magyarországi intézményekben heti négy- öt órában kötelező legalább egy idegen nyelvet tanulniuk a diákoknak. Ez pedig többnyire vagy az angol vagy a német nyelv, és ez alapot ad arra, hogy az órákon kívül is aktív használói legyenek a nyelvnek. Ez a két kötelező nyelv van jelen, az ibrányi és a debreceni osztályokban, így nem meglepő hogy az óra keretein kívül is alkalmazzák a tanultakat. Ez a szóalkotási mód egyenlő arányban jelentkezik a fiúk és lányok szókincsében is, életkortól és iskolától függetlenül.

Belső szóalkotással keletkezett szavak esetében több kategóriát különböztethetünk meg. KIS TAMÁS: A magyar katonai szleng szótára című munkájának csoportosítását vettem alapul. Eszerint megkülönböztethetünk (KIS 2008: 38–46).

1) Jelentésbeli szóalkotással keletkezett szavakat

Jelentésbeli szóalkotás esetén a szavak szóalakját nem változtatjuk meg, viszont új jelentést társítunk hozzá. Leggyakrabban a főnevek találhatók az így létrehozott szavak között.

a) Névátvitel

Névátvitel esetén a „közhasználatú szóból kiemel egy jelentéselemet és ennek alapján a nevet átviszi egy másik fogalom jelölésére" (BACHÁT 1984: 18). Jelentésbeli szóalkotáson belül beszélhetünk névátvitelről, melynek két csoportját különböztethetünk meg. Ennek alapján beszélhetünk hasonlósági névátvitelről (metafora) és érintkezési névátvitelről (metonímia). Hasonlósági névátvitel esetén két jelenség közti közös vonás alapján asszociálhatunk. Ez alapján nem meglepő, hogy az érdemjegyek megnevezéseire használják a leggyakrabban a diákok. Ilyen például: *cövek* 'egyes osztályzat'; *fa* 'egyes osztályzat'; *horog* 'egyes osztályzat; *hurok* 'kettes osztályzat'; *kampó* 'egyes osztályzat'; *karó* 'egyes osztályzat'.

b) Jelentésátvitel

A szavak hangalakjának hasonlósága alapján jön létre. Például *bukta* 'bukás'; *bukó* 'bukás'. Ezt a szóalkotási módot mindkét nem és mindkét város esetében ugyanannyira jellemzőnek találtam.

c) Jelentésszűkülés

Meglátásom szerint a jelentésszűküléssel létrehozott szavak ritkán fordultak elő a diákok körében, ezenkívül is inkább a fiúk használták az így létrehozott szavakat. Ilyen például a *főnök* 'osztályfőnök'.

d) Jelentésbővülés

A jelentésátvitelhez hasonlóan használják a lányok és a fiúk is, azonban szintén kevésbé produktívak az így létrehozott szavak. Például *cucc* 'tornafelszerelés'; *cula* 'tornafelszerelés', *király* 'igazgató'.

2) Alaki szóalkotással létrehozott szavakat

a) Szóösszetétel

Szóösszetétel esetén két önálló lexémát kapcsolnak össze. Ez a szóalkotási mód nem jellemző az általam felmért iskola diákjai körében.

b) Szóképzés

Egy szó hangulatát a hozzá illesztett képzővel megváltoztatja. A szóképzés történhet névszóképzővel, valamint igeképzővel. A diákok szóalkotásában gyakori a kicsinyítőképzős alakok használata (MATIJEVICS 1972: 25).

1. Névszóképzők

A diákok szóalkotásában jelentős mennyiségben találhatunk a *-ka/-ke; -i; -ci/-csi; -ó/-ő* képzővel létrehozott szavak, melyről elmondható, hogy az *-i* képző kivételével a többi a lányok körében jóval gyakoribb, mint a fiúk szóalkotásában.

-ka/-ke: barika 'barát', *csajszika* 'lány', *fiúcska* 'fiú', *nőcske* 'nő'
-i: anyci 'anya'; *apci* 'apa'; *bulizási* 'szórakozás'; *csonti* 'sovány nő'; *eli* 'ellenőrző', *isi* 'iskola', *ofi* 'osztályfőnök', *spanci* 'barát'; *tanci* 'tanár'
-ci/-csi: barcsi 'barát'; *diridicsi* 'igazgatói dicséret'; *tájcsi* 'ellenőrző'; *tancsi* 'tanár'
-ó/ő: bukó 'bukás'; *lecó* 'házi feladat'; *mucó* 'anya'

2. Igeképzők

Igeképzők közül vannak gyakori, produktív képzők, mint például a *- l, - z,* melyek többnyire a fiúk által használatosak. Ilyen például a *becsápol* 'lerészegedik'; *fappol* 'nem csinál semmit'; *hájpol* 'kibeszél'; *kifaszol* 'lebukik'; *kisszel* 'csókolózik'.

3) A szóalkotás ritkább módjaival

a) szócsonkítás

Szócsonkítás alkalmával a képzők elhagyása történik.
anorex 'sovány nő'; *ofő* 'osztályfőnök'

b) mozaikszók sajátos feloldása

Erre összesen három példa gyűlt össze. *eská* 'nem csinál semmit'*; háef* 'házi feladat'*; höfö* 'házi feladat'. Utóbbi két példa mindkét városban ugyanannyira volt ismert, és azonos számban használták a nemek, viszont az *eská* 'nem csinál semmit' a debreceni diákok körében ritkán fordult elő, azonban az ibrányi tanulók válaszából kiderült, hogy a legtöbben használják. A fiúk és a lányok csoportját tekintve közel azonos volt ennek a használata.

c) szóferdítés

Szóferdítés esetén a sokszor ismeretlen hangzású szavak hasonló hangzású szóvá alakítása történik, mely létrejöhet idegen nyelv fonetikus ejtésével is.

bagaretta ’cigaretta’; *dojcs* <ném. *Deutch; tícsör* ’tanár’ <ang. *teacher*.

4) A fogalom megnevezése szószerkezettel

Ez a szóalkotási mód rendkívül gyakori jelenség, ugyanis lehetőség van a humoros képzettársításokra (KIS 1992: 370). Úgy gondolom, hogy ez kellően megmutatkozik az adatközlőim példáiban is. Ez a szóalkotási módot inkább a fiúknál figyeltem meg. Egyenlő arányban használták a debreceni és az ibrányi diákok is.

csumidázza a csácsogóját ’csókolózik’; *titkok kamrája* ’igazgatói iroda’.

Továbbá mindkét város tanulói körében gyakori volt az igekötő-használat, mely többnyire a fiúk által használt szavakban fordult elő. Rendszeresen megjelent az italozással, szexszel kapcsolatos témakörben.

bebasz ’lerészegedik’; *becsápol* ’lerészegedik’; *bespiccel* ’lerészegedik’; *megagyal* ’bántalmaz valakit’; *megborul* ’lerészegedik’

Mindemellett észrevehető a trágár szavak népszerűsége és „az iskolai élettel kapcsolatos ötletes, tréfás szavakat és kifejezéseket felváltják olyan szavak, amelyek nem illenek a diákélethez.” (BACHÁT 1984: 22) Erre saját kutatásomban is számos példát figyeltem meg. Egy pár példát ebből is kiemeltem, annak érdekében, hogy szemléltessem ennek a népszerűségét.

alvilág, fegyenctelep ’kollégium’; *bíróság, buzibörtön, bűnbarlang, cella* ’igazgatói iroda’.

Mindemellett gyakori a közösülésre és a nemi szervek megnevezésére használt szavak. KÖVECSES meglátása az, hogy ezeknek a használata a szlengben rendkívül gyakran fordul elő (KÖVECSES 1997: 12).

Ez is többnyire a fiúknál figyelhető meg, azonban inkább jellemzi a 15–19 éves korosztályt: *basz, dug, kurál, pötyög, pukkaszt* ’közösül’

A diákszleng vizsgálatáról

Szakdolgozatom célja, hogy az ibrányi és a debreceni diákok szlengjét bemutassam, majd szemléltessem hasonlóságukat és a különbségeiket is.

A vizsgálatot 2017 februárjától májusáig végeztem el. Az adatgyűjtésben részt vett az Ibrányi Árpád Fejedelem Általános Iskola, az Ibrányi Móricz Zsigmond Gimnázium és a Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium.

A két város 80 km-re helyezkedik el egymástól. Ibrány lakosságát figyelembe véve kis városnak tekinthető, melyről a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett adatok tanúskodnak, ezzel szemben Debrecen Magyarország harmadik legnagyobb területű és második legnépesebb városa. Az adatközlő diákok nagy része helyi lakos, azonban vannak, akik a környező településekről érkeznek az iskolába.

Vizsgálatomhoz a kérdőíves felmérést választottam, mert úgy gondolom, hogy ezzel a módszerrel lehet a legrövidebb idő alatt a legtöbb adatot gyűjteni. Az anyaggyűjtésben 515 diák vett részt, akik a 13–19 éves korosztályból kerültek ki. A nemek megoszlása arányos volt, tehát a legtöbb osztályban a fiúk és a lányok is hozzájárultak az anyaggyűjtéshez.
A kérdőív kitöltése az ibrányi diákok körében online felméréssel zajlott, míg a debreceni diákoknál papíralapú vizsgálatot végeztem. Mivel korábban én is az ibrányi általános iskolában és a gimnáziumban végeztem a tanulmányaimat, ennélfogva úgy gondoltam, hogy produktív lehet az online kitöltés is, mellyel egyszerűbbé és költséghatékonyabbá tehetem a kutatást, ráadásul így a diákoknak is megvolt az alkalmuk arra, hogy kényelmesen, otthon végezzék el a feladatot, amely által úgy gondolom, hogy hasznosabb és több válaszra van lehetőségük. Azonban gondolnom kellett arra is, hogy ha a debreceni diákokkal nem ismertetem előre a kérdőívet, akkor nehézségekbe ütközhetek az eredmények összehasonlítása során, ennek következtében a személyes találkozás előtt a debreceni osztályfőnökökkel felvettem a kapcsolatot, akik készséggel a segítségemre voltak, ezért érkezésem előtt részben ismertették a kérdőívet a diákokkal.

A feladatlap egy előre elkészített listát tartalmazott, mely többnyire az iskolával kapcsolatos köznyelvi szavakat tartalmazta, ezenkívül a mindennapi élet során használt szavakra is rákérdeztem. A feladatsor elkészítéséhez HOFFMANN OTTÓ *Mini-tini-szótár* című munkáját vettem alapul. A vizsgálatot megelőzte az Ibrányi Móricz Zsigmond Gimnázium 12. A osztályával történő próbakitöltés, melyben azt szerettem volna felmérni, hogy mennyire használható a kérdőív, értik-e hogy mi a feladat, átlagosan mennyi időt vesz igénybe a kitöltés, illetve hogy milyen módszert célszerű alkalmaznom a további kitöltések során. A kérdőív első része az adatközlők nemére, életkorára és a lakóhelyére vonatkozó kérdéseket tartalmazta, hogy ennek alapján tudjam vizsgálni a megoszlásokat.

Mindkét városban a vizsgálatot megelőzte egy előzetes szóbeli ismertetés, ahol bemutattam a diákoknak a feladatsort, ismertettem velük a kutatásom célját, illetve a szleng általá-

nos definícióját. Véleményem szerint erre azért volt szükség, mert az azt megelőző próba kitöltés során több diák is jelezte, hogy nem tudja milyen szavak tekinthetők szlengnek, így nem tudták, hogy milyen válaszok adhatók, vagy ahogy ők fogalmaztak nem tudják hogy úgy kell-e írni, mint egy dolgozatban. Ennek következtében elmagyaráztam a kitöltés módját, elmondtam, hogy a feladatsor anonim, illetve hogy ha használnak trágárnak minősített szavakat, akkor azokat is írják le nyugodtan, mert nincs rossz válasz. Ezenkívül úgy gondoltam, hogy közvetlenebb kapcsolatot sikerülhet kialakítanom a diákokkal, ha a felmérés előtt szemléltetek velük egy-egy példát. Próbáltam olyan szót választani, ami nem szerepelt a kérdőívemben, mert nem szerettem volna semmilyen módon befolyásolni a válaszadásukat. Ezt követően úgy éreztem, hogy nyitottabbá és érdeklődőbbé váltak.

Eredmények

Szakdolgozatom célja az volt, hogy az iskolai fogalmakat összegyűjtsem, mely után lehetőségem nyílt megfigyelni a szleng használatát a fiúk és a lányok között, mindemellett azt is figyelemmel kísérhettem, hogy a debreceni vagy az ibrányi iskolákban produktívabbak-e a szlenghasználók. Mint ahogy korábbi részben említettem a kérdőívet több mint 500 diák töltötte ki, melyek között megközelítőleg egyenlő arányban voltak a nemek. Számszerűsítve pedig 277 fiú és 238 lány segítette a munkámat. A diákok többsége abban a városban él, ahol az oktatási intézmény is található. Az ibrányi intézményben tanulók 70%-a ibrányi lakos, a maradék 30% a közeli települések valamelyikéről érkezett. Ők többnyire Nagyhalász és Paszab községéből jöttek, míg a debreceni iskolában tanulók 80%-a debreceni lakos, a többi tanuló pedig szintén a közeli Mikepércsről és Létavértesről érkezett.

A nemek között jelentős különbségként mutatkozott, hogy a fiúk több szlenget használtak a felmérés során. Ez az ibrányi és a debreceni középiskolás diákoknál fordult elő. A fiúk témái alapvetően a szexuális élethez, nők és barátok megnevezéséhez, alkoholhoz, valamint a szórakozáshoz kapcsolódott, míg a középiskolás lányok a szerelmi életre, a barátok megnevezésére írták a legtöbb példát. A középiskolás lányok mintegy 60%-a ennél a témakörnél bizonyult a legaktívabbnak. A lányok itt átlagosan 8 példát említettek. Eszerint megfigyelhető, hogy mindkét nem egyenlő arányban használ szlenget a barátok és a családtagok megnevezésére. Ennél a témakörnél a kitöltés aránya 96%-os volt.

A fiúk által kitöltött kérdőívek alapján elmondható, hogy ők produktívabban részt vettek a felmérésben. Ez az általános és a középiskolás fiúkra is jellemző volt. A kitöltésük részletes volt, többnyire minden köznyelvi szóhoz írtak példákat, emellett törekedtek arra, hogy minél több általuk használt szlenget feljegyezzenek, míg a középfokú intézményben tanuló lányok kitöltése – a fiúkéhoz viszonyítva – hiányos volt. Például az *iskolai felszerelések* témakörét többnyire kihagyták. Ez a lányok 76%-nál fordult elő, ezenkívül a legtöbb témánál is csak két–három példát említettek, míg a fiúk több mint 80%-a 5–8 szlenget jegyzett fel itt is.

Észrevehető, hogy egyenlő számban és megközelítőleg hasonló válaszokat adtak a fiúk és a lányok is a tanárok és az iskolai vezetők megnevezésére. Ezek közül a leggyakoribbak voltak a *diri, fóni, igi, tanci, tancsi*. A diákok 97%-nál előfordultak ezek a megnevezések. Azonban a szokatlan és kreatív elnevezések a fiú válaszadóktól származik. Továbbá a fiúk esetében több trágár kifejezés kap helyet, mint a lányoknál. Ez többnyire a 15–19 éves diákoknál figyelhető meg. A fiúk csaknem 80%-a használt trágár kifejezést a kérdőívben. Ezeket leggyakrabban lányok megnevezéseire és a szexuális együttlétekre használták. Míg a lányoknál ez az arány 43%-os volt. Ők ezeket szintén a szexuális együttlétekre és a barátok megnevezéseire használták.

Mindezen megállapítás helytálló a két város középfokú intézmény tanulói esetében. A helyzet viszont más volt az általános iskolai diákok kérdőívének összehasonlítása során, ugyanis az adatközlők esetében nem lettem figyelmes ilyen különbségekre. Mindemellett fiúk és a lányok kitöltése is nagyon részletes volt. Azonban a debreceni általános iskolások 30%-kal több szlenget használtak, mint az ibrányi társaik.

A középiskolás fiúk és a lányok körében nincs éles különbség a kedvelt témaköreik között, viszont mint ahogy láthatjuk, a fiúk a legtöbb témakörnél használtak szlenget. Ha pedig az általános képzésben résztvevő tanulókat vesszük figyelembe, akkor észrevehető, hogy a fiúk és a lányok egyenlő arányban használnak szlenget az iskolai élettel és eszközökkel kapcsolatos szavak megnevezésére, azonban náluk is észrevehető, hogy a legkedveltebb témaköreik a család, barátok és a hétköznapi tevékenységek.

Szóalkotási módjaikra jellemző a kicsinyítő képzős alakok felhasználása, valamint a rövidítések használata, mely minden tanulónál megfigyelhető volt. A lányoknál többnyire a *-ci/-csi,* valamint a *-ka/-ke* képző, míg a fiúk esetében az *-ó/-ő* képző és a rövidítések használata volt produktív. Az *-i* képzővel alkotott szavak pedig mindkét nem esetében egyenlő arányban fordultak elő. A lányok 82%-nál fordult elő a *-ci/-csi* és a *-ka/-ke* képzők használata. A fiúk 76%-a pedig használt *-ó/-ő* képzővel alkotott szavakat. Az *-i* képzővel alkotott szavak pedig mindkét nem esetében egyenlő arányban fordultak elő.

Összességében elmondható, hogy a debreceni és az ibrányi diákok szlengje között apró eltéréseken kívül nem figyelhető meg jelentős különbség, azonban ha a nemeket tekintjük, akkor észrevehető eltérések vannak, melyek megmutatkoznak a használt szleng mennyiségében, témaköreikben és a szóalkotási módjukban is.

Kérdőív

Kedves diákok,

Tóth Hajnalka vagyok, a Debreceni Egyetem magyar-finn nyelv és irodalom specializációs hallgatója. A kérdőív kitöltésével a szakdolgozatomhoz járultok hozzá, melyben a diákszlenget vizsgálom a debreceni és az ibrányi fiatalok körében.
A kérdőív kitöltése anonim és 20–25 percet vesz igénybe.
Köszönöm szépen az együttműködésetek!

1. Nem:
2. Lakhely:
3. Kor:

Családtagok/személyek

1. anya
2. apa
3. szülők
4. fiútestvér
5. lánytestvér
6. barát
7. barátnő
8. barát ’nőnek a kedvese’
9. barátnő ’férfinak a kedvese’
10. nő
11. férfi
12. kövér nő
13. sovány nő

14. öreg nő
15. kövér férfi
16. testvér
17. unokatestvér
18. nagymama
19. nagyapa

Emberi tulajdonságok/tevékenységek

20. csúnya
21. jó tanuló
22. rossz tanuló
23. szorgalmas
24. lusta
25. bántalmaz valakit
26. sokat beszél
27. sokat ül a számítógép előtt
28. kibeszél valakit
29. árulkodik
30. becsületes
31. alacsony
32. magas
33. öreg
34. fiatal
35. szerelmes
36. gyáva
37. lerészegedik
38. nem kedvel valakit
39. kedvel valakit
40. csókolózik
41. jó barátságban van valakivel
42. önarcképet készít

Iskolai- és egyéb felszerelések

43. bizonyítvány
44. ellenőrző
45. csontváz
46. tornapad
47. mászókötél
48. napló
49. térkép
50. földgömb
51. kémcső
52. telefon
53. tornafelszerelés
54. televízió
55. cigaretta
56. radír
57. füzet
58. számológép
59. tankönyv
60. tábla
61. órarend

Iskola és vele kapcsolatos fogalmak

62. iskola
63. igazgató
64. diák
65. tanár
66. alsós
67. felsős
68. szakmunkásképző
69. gimnázium
70. kollégium
71. osztályfőnök
72. osztály
73. büfé

74. tornaterem
75. tanterem
76. takarító személyzet
77. hetes (az osztályban)
78. portás
79. ügyeletes tanár
80. tanár úr
81. tanárnő
82. dolgozatíráskor használt segédeszköz
83. felelés
84. lyukasóra
85. igazgatói iroda
86. tanári szoba
87. orvosi szoba
88. vécé
89. földrajztanár
90. történelemtanár
91. nyelvtanár
92. kémiatanár
93. testnevelő tanár
94. ének- zenetanár
95. matematikatanár
96. magyartanár
97. környezetismeret
98. matekóra
99. nyelvóra
100. kémiaóra
101. történelemóra
102. testnevelésóra
103. földrajzóra
104. drámaóra
105. hit- és erkölcstan óra
106. osztályfőnöki óra
107. fizikaóra

108. énekóra
109. filozófiaóra
110. magyar nyelv- és irodalomóra

Osztályzatok/értékelések

111. igazgatói dicséret
112. a tanár egyest adott
113. a tanár ötöst adott
114. súgás
115. a tanár rajtakapja a csaláson
116. elégtelen
117. elégséges
118. közepes
119. jó
120. jeles
121. megbukik
122. osztályozóvizsga
123. fakultáció
124. dolgozat
125. házi feladat
126. röpdolgozat
127. feleltetés

Érzelmek

128. tetszik neki egy lány
129. tetszik neki egy fiú
130. együtt járni
131. szerelmeskedni
132. randevúzni
133. udvarolni
134. fülig szerelmes
135. szakítani
136. csók
137. szomorú

138. boldog
139. beszélget
140. könnyen megoldható dolog
141. közkedvelt

Tájékoztató a szótár használatához

A szótárban a szavakat betűrendbe szedve, szócikkben mutatom be, leírva jelentésükkel. E szótár a debreceni és az ibrányi diákok szlengjét foglalja magában. A szócikkeknek kétféle felépítése van: önálló szócikk és utaló szócikk. Az önálló szócikk tájékoztatást ad a címszóról, míg az utaló szócikkek jelzik, hogy az adott szó melyik önálló szócikkben van kidolgozva. A címszóra vonatkozó adatok a szócikkben találhatók. A címszó után a szófaj megjelölése látható (*ige, főnév, melléknév*), majd a gyakoriságra vonatkozó megjegyzések találhatók (*gyakori, ritka*), és végül a nemhez kapcsolódó megjegyzése szerepelnek (*lányok, fiúk* vagy *egyenlő arányban* használják). A gyakoriságra és a nemre vonatkozó adatokat a diákok által kitöltött adatok száma alapján állapítottam meg.

A vezérszócikk a betűrendben elsőként megjelenő címszó. A szinonimákat ezután ábécérendben sorolom fel.

Az tilde (~), a címszónak a szóalakban való változatlan megismétlését jelenti. A címszó jelentéskörét számozással különítettem el.

Rövidítések

E = lányok és fiúk által egyenlő számban használt

F = fiúk által használt

fn = főnév

gyak = gyakori

L = lányok által használt

mn = melléknév

ritk = ritka

tn = tárgyatlan (ige)

ts = tárgyas (ige)

Szótár

A, Á

admirális fn *gyak, F* Barát; **haver.**

aefká tn ige *ritk, F* Nem csinál semmit; **fappol.**

ágyú fn *gyak, E* Dolgozatíráskor használt segédeszköz. — **puska**.

ágyuzás fn *gyak, E* Súgás; **helyzetmentés.**

akasztás fn *gyak, F* Feleltetés; **cumi.**

akasztófa fn *gyak, E* Mászókötél. — **hurka, kígyó, mászóka.**

alappillér fn *gyak, E* Csontváz; **samu.**

alkotóim fn *ritk. F* Szülők.

angolkór fn *gyak, F* Angolóra. — **orálóra.**

annakirálynő bosszúja fn *gyak, F* Felelés.

anorex fn *gyak, E* Sovány nő. — **csonti, csontkollekció, gebe, giliszta, pálcika, piszkafa.**

antikúr fn *ritk, F* Történelemtanár; **csatatanci.**

anya fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

anyc fn *gyak, L* Anya. — **anyca, anyci, anyjok, anysi, anyszi, éccsanya, édös, manyuka, mucó.**

anyci fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

anyjok fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

anysi fn *gyak, L* Anya; **anyc**.

anyszi fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

apc fn *gyak, L* Apa; **apci.**

apci fn *gyak L* Apa. — **apc, apjok, apsi papa.**

apjok fn *gyak, L* Apa; **apci.**

apsi fn *gyak, L* Apa; **apci**.

asszony fn *gyak, F* Nő.

B

bagaretta fn *ritk,* E Cigaretta. — **koromropi.**

bajtárs fn *gyak, F* Barát; **haver.**

barátném fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

barátosnőm fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

barcsi fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

bari fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

barika fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

bástya fn gyak, F Barát; **haver.**

bástya fn *gyak, F* Barát; **span.**

bástya fn *gyak, F* Közkedvelt; **raj.**

basz ts ige, *gyak, F* Szerelmeskedik; **dug.**

báttya fn gyak, F Barát; **haver.**

bebasz tn ige *gyak, F* Lerészegedik; **megborul.**

becsápol tn ige *gyak, F* Lerészegedik; **megborul.**

becsicskul tn ige *gyak, F* Együtt jár valakivel.

bedboj fn *gyak, F* Rossz tanuló.

béefef fn *gyak, L* Barát. — **barátném, barátosnőm, barcsi, bari, barika, beszt, csajszibarack, csajszim, frend,**

haversüti, ikrem, legjobb, majom, öribari, ribancom, ribi, spanci, szerim, tesó.

behúz *~za karót: gyak, F* A tanár egyest adott. — **bevág** *~ja a karót*, **lealáz, szopat.**

bejön tn ige *gyak, E* Tetszik neki. — **belezúg.**

bejövős fn *gyak, E* Olyan személy, akinek

bekómál tn ige *gyak, F* Lerészegedik; **megborul.**

bekúr tn ige *gyak, F* Lerészegedik; **megborul.**

belezúg tn ige *gyak, E* Fülig szerelmes lesz valakibe.

benga fn *gyak, F* Kövér férfi. — **vén fasz. vén fasz** fn *gyak, F* Kövér férfi; **benga.**

berándulás fn *gyak, E* Kirándulás.

bespiccel tn ige *gyak, E* Lerészegedik; **megborul.**

beszt fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

bevág *~ja karót: gyak, F* A tanár egyest ad; **behúzza a karót.** *~ja a hisztit: gyak, F* Féltékenykedik.

biblia fn *gyak, E* **1.** Napló. — **fenyítő, kivégzési. 2.** Tankönyv; **téká.**

bics fn *gyak, F* Lány; **pina.**

bige fn *ritk, F* Lány. — **bula, nőcske, spiné.**

bilike fn *ritk, L* Lánytestvér. — **csaje.**

bíróság fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

biztiboj fn *gyak, F* Portárs; **őrszemegypontnull.**

biztiőr fn *gyak, F* Portárs; **őrszemegypontnull.**

bláz fn *gyak, F* Cigaretta; **spangli.**

bolygóhollandi fn *ritk, F* Földgömb.

bossz fn *gyak, E* **1.** Igazgató; **igi. 2.** Barát; **span. 3.** Közkedvelt; **raj.**

böri fn *gyak, F* Iskola; **zárda.**

börtön fn *gyak, F* Iskola; **zárda.**

börtönőr fn *gyak, F* Portárs; **őrszemegypontnull.**

bró fn *gyak, E* **1.** Testvér; **zacskó. 2.** Barát; **haver.**

brókenhárt fn *ritk, F* Szakítás.

bulizási fn *gyak, E* Szórakozás.

buci *~ra ver: gyak, F* Bántalmaz valakit; **megagyal.**

budesz fn *gyak, F* Vécé. — **hugyozda, klotyó, slozi.**

budi fn *gyak E* Vécé.

bukesz fn *gyak, E* Elégtelen; **bukta.**

bukfenc fn *gyak, E* Bukás; **bukta.**

bukó fn *gyak, E* **1.** Bukás; **bukta. 2.** Elégtelen; **bukta.**

bukovári fn *gyak, F* Bukás; **zámbózsimi.**

bukta fn *gyak, E* **1.** Bukás. — **bukfenc, bukó, hátrabukfenc, káó. 2.** Egyes osztályzat. — **bukesz, bukó, cövek, dugó, fa, horog, kampec, karó, peca.**

bula fn *ritk, F* Lány; **bige.**

buldózer fn *ritk, L* Kövér férfi.

bullyzik tn ige *gyak, F* Bántalmaz valakit; **megagyal.**

buzeráns fn *gyak, F* Sovány férfi; **szveg. buzi** fn *gyak, F* Sovány férfi; **szveg.**

buzibörtön fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

buzikám fn *gyak, F* Barát; **haver.**

büfögő fn *gyak, E* Büfé. — **büf. bűnbarlang** fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

C

cella fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

cetli fn *gyak, E* Röpdolgozat. — **doga, dolesz, doli, hirtelen halál, hoppá, kibaszási, röfidoli, röpdolesz, röpesz, röpi, röppentyű.**

cica fn *gyak, F* Lány; **pina.**

cövek fn *gyak, E* Elégtelen; **bukta.**

cula fn *gyak, E* Tornafelszerelés.

cumi fn *gyak, F* Feleltetés. — **szopatás, fingatás, kínzás, hirtelen halál, vallatás, akasztás, ítéletnap.**

Cs

csaj fn *gyak, E* Lány. — **hölgyemény, lányka, nőci, nőcske, nőszemély.**

csaje fn *ritk, L* Lánytestvér; **bilike.**

csajesz fn *gyak, F* Lány; **pina.**

csajos fn *gyak, L* Lány; **csajszi.**

csajszi fn *gyak, L* Lány. — **csajos, csajszika, leányzó.**

csajszika fn *gyak, L* Barát; **csajszi.**

csajszibarack fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

csajszim *fn gyak, L* Barát; **béefef.**

csatatanci fn *ritk, F* Történelemtanár. — **antikúr, tank.**

csávó fn *gyak, E* Fiú. — **fiúcska, hapek, hapsi, kölyök, pasi, srác.**

cseléd fn *gyak, F* Lány; **pina.**

csicska mn *gyak, F* Ötös osztályzat. — **fünfös.**

csilszoba fn *ritk, E* Orvosi szoba.

csonti fn *gyak, E* **1.** Csontváz; **samu. 2.** Sovány nő; **anorex.**

csontkollekció fn *gyak, E* Sovány nő; **anorex.**

csumidázza a csácsogóját ts ige *gyak, F* Csókolózik; **nyelvezik.**

D

dagadék fn *gyak, E* Kövér férfi. — **dagadt, hájas, hájpacni.**

dagadt fn *gyak, E* Kövér férfi; **dagadék.**

dámblüdör fn *gyak, E* Igazgató; **igi.**

dementor fn *ritk, E* **1.** Fizikatanár; **eijsteijn. 2.** Tanár; **tancsi.**

dilibá fn *gyak, E* Igazgató; **igi.**

diri fn *gyak, E* Igazgató; **igi.**

diri szoba fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

diridicsi fn *ritk, L* Igazgatói dicséret.

dob ts ige *gyak, E* Szakít. — **ejt, kidob, szétmegy.**

doga fn *gyak, E* Röpdolgozat; **cetli**.

dolesz fn *gyak, E* Röpdolgozat; **cetli.**

doli fn *gyak, L* Röpdolgozat; **cetli.**

döbek fn *gyak, F* Nyelvtanár; **oráltanci. lérerin** fn *gyak, F* Nyelvtanár; **oráltanci. tícsör** fn *gyak, F* Nyelvtanár; **oráltanci**

dömper fn *gyak, L* Kövér férfi; **dücskő.**

duci fn *gyak, L* Kövér férfi; **dücskő.**

duckó fn *gyak, L* Kövér férfi; **dücskő.**

dug ts ige *gyak, F* Közösül. — **baszni, hancúrozni, hesszelni, hömbölni, kamatyolni, kefélni, közösülni, kufircolni, kurálni, kurelni, pötyögni, pukkasztani, szexelni.**

dugó fn *gyak, F* Elégtelen; **bukta.**

dücskő fn *gyak, L* Kövér férfi. — **dömper, duci, duckó.**

Dzs

dzsanga fn *gyak, F* Cigaretta; **spangli.**

dzsípiesz fn *gyak, F* Térkép. — **mepsz.**

E, É

éccsanya fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

édelvájsz fn *gyak, E* Ének- zenetanár.

édös fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

eijsteijn fn *ritk, E* Fizikatanár. — **dementor.**

ejt ts ige gyak, E Szakít; **dob.**

eli fn *gyak, L* Ellenőrző. — **tájcsi.**

eská fn *gyak, E* Nem csinál semmit.

F

fa fn *ritk, F* Elégtelen; **bukta.**

fak fn *gyak, E* Fakultáció. — **faki, fakt.**

faki fn *gyak, E* Fakultáció; **fak.**

fakt fn *gyak, E* Fakultáció; **fak.**

faluriadó fn *gyak, F* Másokat kibeszélő személy.

fappol tn ige *gyak, F* Nem csinál semmit. — **aefká.**

fegyenctelep fn *gyak, E* Kollégium. — **alvilág.**

feles fn *gyak, F* Házi feladat; **hauszaufgábe.**

feli fn *ritk, L* Felelés.

fenyítő fn *gyak, E* **1.** Napló; **biblia. 2.** Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

fingatás fn *gyak, F* Feleltetés; **cumi.**

fiúcska fn *gyak, E* Fiú; **csávó.**

fón fn *gyak, E* Telefon; **teló.**

főcitanci fn *gyak, L* Földrajztanár; **térképes.**

főcitancs fn *gyak, L* Földrajztanár; **térképes.**

főni fn *gyak, E* **1.** Igazgató; **igi. 2.** Osztályfőnök; **ofi.**

főnök fn *gyak, E* **1.** Igazgató; **igi. 2.** Apa. — **bossz, fádör, fater.**

frend fn *gyak, F* Barát; **haver.**

frend fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

függőzik tn ige *gyak, F* Sokat ül a számítógép előtt.

fürer fn gyak, F Igazgató; **diri.**

G

gamesz fn *gyak, F* Szakmunkásképző. — **gladiátorképző.**

gatya *~'n van: gyak, F* Részeg, leré-szegedett. — **taccson van, hótton van.**

gebe fn *gyak, E* Sovány nő; **anorex.**

gengbeng fn *gyak, F* Szex.

giliszta fn *gyak, E* Sovány nő; **anorex.**

gladiátorképző fn *gyak, F* Szakmun-kásképző; **gamesz.**

góré fn *gyak, E* Igazgató; **igi.**

görbül tn ige *gyak, E* Kettes osztályzat.

görl fn *gyak, F* Lány; **pina.**

gút mn *ritk, F* Jó.

Gy

gyújtós fn *gyak, E* Tankönyv; **téká.**

H

háef fn *gyak, E* Házi feladat. — **höfö, lecó.**

hájas fn *gyak, E* Kövér férfi; **dagadék.**

hájpacni fn *gyak, E* Kövér férfi; **dagadék.**

hálidé fn *gyak, E* Nyári szünet; **számörtájm.**

hájpol tn ige, *gyak, E* Kibeszél.

hancúroz tn ige, *gyak, F* Közösül; **dug.**

hapek fn *gyak, E* Fiú; **csávó.**

hapsi fn *gyak, E* Fiú; **csávó.**

hátrabukfenc fn *gyak, E* Bukás; **bukta.**

hauszaufgábe fn gyak, F Házi feladat. — **feles.**

háváj fn *gyak, E* Nyári szünet; **számörtájm.**

haver fn *gyak, F* Barát. — **admirális, bajtárs, bástya, báttya, bró, buzikám, frend, kapitány, koma, more, span, tes, tesa, tesó.**

haversüti fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

helper tn ige *gyak, F* Súg.

helyzetmentés fn *gyak, E* Súgás. — **ágyúzás.**

hentes fn *gyak, E* Hetes (az osztályban).

hesszel ts ige, *gyak, F* Közösül; **dug.**

hirtelen halál fn *gyak, F* **1.** Feleltetés; **cumi. 2.** Röpdolgozat; **cetli.**

hoppá fn *gyak, F* Röpdolgozat; **cetli.**

horog fn *gyak, F* Elégtelen; **bukta.**

hótt *~on van: gyak, E* Részeg, lerészegedett.

höfö fn, *gyak, E* Házi feladat; **höfö.**

hölgyemény fn *gyak, E* Lány; **csaj.**

hömböl ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

hugi fn *gyak, E* Lánytestvér; szisz.

húgocskám fn *gyak, E* Lánytestvér; **szisz.**

hugyozda fn *gyak, F* Vécé; **budesz.**

hurka fn *gyak, E* Mászókötél; **akasztó-fa.**

hurok fn *ritk, F* Egyes osztályzat.

I, Í

igi fn *gyak, E* Igazgató. — **bossz, dámblüdor, dilibá, diri, főni, főnök,**

fürer, góré, igibá, kapitány, király, nagyfőnök.

igi irda fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

igibá fn *gyak, E* Igazgató; **igi.**

ikrem fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

ikszfaktor fn *ritk, F* Ének- zenetanár.

infinit rézbaszás fn *gyak, E* Nyári szünet; **számörtájm.**

ircitanár fn *gyak, E* Magyartanár.

ítéletnap fn *gyak, F* Feleltetés; **cumi.**

ittas *~ban van:* *gyak, E* Részeg, lerészegedett.

ízi fn *gyak, E* Könnyen megoldható dolog. — **laza, lekvár, no problém, piskóta, sima, simaliba.**

izmoznak tn ige *gyak, F* Bántalmaz valakit; **megagyal.**

J

járni fi *gyak, E* Együtt járni. — **kavarni. joló** fn *gyak, F* Sovány férfi; **szveg.**

K

kábult m *gyak, F* Fülig szerelmes.

kagyló fn *gyak, E* Telefon; **teló.**

kamatyol ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

kampec fn *gyak, E* Elégtelen; **bukta.**

káó fn *gyak, E* Bukás; **bukta.**

káózik tn ige *gyak, F* Lerészegedik; **megborul.**

kapcsi fn *gyak, L* Kapcsolat.

kapitány fn *gyak, F* **1.** Barát; **haver. 2.** Igazgató; **igi.**

karó fn *gyak, E* Elégtelen; **bukta.**

karton fn *ritk, F* Bizonyítvány. — **bizohitvány.**

kefél ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

kemisztri fn *gyak, F* Kémiatanár.

kibaszási fn *gyak, E* Röpdolgozat; **cetli.**

kidob ts ige gyak, E Szakít; **dob.**

kifaszol tn ige *gyak, F* Lebukik.

kígyó fn *gyak, E* Mászókötél; **akasztófa.**

kínzás fn *gyak, F* Feleltetés; **cumi**.

király fn *gyak, E* **1.** Közkedvelt; **raj. 2.** Igazgató; **diri.**

kirándulási fn *gyak, E* Kirándulás; **kiri.**

kiri fn *ritk, L* Kirándulás. — **kirándulási.**

kisszel tn ige *gyak, E* Csókolózik. — **smacizik, smárol.**

kivégzési fn *gyak, E* Napló; **biblia.**

klotyó fn *gyak, E* Vécé; **budesz.**

kockul tn ige *gyak, E* Sokat ül a számítógép előtt.

kókolózik tn ige *gyak, L* Csókolózik. **nyalifali** fn *gyak,* L Csók.

kolléga fn *gyak, F* Tanár; **tancsi.**

kolombusz fn *gyak, F* Földrajztanár; **térképes.**

koma fn *gyak, F* Barát; **haver.**

kornyika fn *gyak, E* Ének- zenetanár; **kornyikatanci.**

kornyikatanci fn *gyak, E* Ének- zenetanár. — **kornyika, pacsirta.**

koromropi fn *ritk, E* Cigaretta; **bagaretta.**

kotyvasztós fn *ritk, F* Kémiatanár; **prokop.**

köcsög fn *gyak, F* Sovány férfi; **szveg.**

ködös mn *ritk, F* Szerelmes; **lóver.**

kölyök fn *gyak, E* Fiú; **csávó.**

körci fn *gyak, E* Környezetismeret; **köri.**

köri fn *gyak, E* Környezetismeret. — **körci, környi.**

környi fn *gyak, E* Környezetismeret; **köri.**

középmezőny fn *gyak, F* Hármas osztályzat.

kufircol ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

kurál ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

kurel ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

L

lányka fn *gyak, E* Lány; **csaj.**

lával tn ige *gyak, L* Szerelmeskedik. — **romcsizik, turbékol.**

laza fn *gyak, E* Könnyen megoldható dolog; **ízi.**

lealáz tn ige, *gyak, F* A tanár egyest ad; **behúzza a karót.**

leányzó fn *gyak, L* Lány; **csajszi.**

lebukási fn *gyak*, E Lebukás. — **szivacs.**

lecó fn *gyak, E* Házi feladat; **háef.**

legjobb fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

lekvár fn *gyak, E* Könnyen megoldható dolog; **ízi.**

liba fn *gyak, F* Lány; **pina.**

lokheszol tn ige *gyak, E* Nem csinál semmit.

lóver mn *ritk, F* Szerelmes. — **ködös.**

M

mádör fn *gyak, F* Anya; **muter.**

májerkedik tn ige, *gyak, F* Önarcképet készít; **rajzol.**

majom fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

mamcsi fn *gyak, E* Öreg nő; **szatyor.**

mamkó fn *gyak, E* Nagymama. — **mamszi.**

mamszi fn *gyak, E* Nagymama; **mamkó.**

mani fn *gyak, E* Pénz.

manyuka fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

mászóka fn *gyak, E* Mászókötél; **akasztófa.**

matektancsi fn *gyak*, E Matematikatanár.

megagyal ige *gyak, F* Bántalmaz. — **izmoznak, bullyzik, bucira veri.**

megborul tn ige *gyak, F* Lerészegedik. — **bebasz, becsápol, bekómál, bekúr, káózik.**

menci fn *gyak, L* Közkedvelt. — **menő.**

mepsz fn gyak, F Térkép; **dzsípiesz.**

mom fn *gyak, E* Anya.

more fn *gyak, F* Barát; **haver.**

mucó fn *gyak, L* Anya; **anyc.**

muter fn *gyak, F* Anya. — **mádör.**

N

nagyfőnök fn *gyak, F* Igazgató; **igi.**

no problém fn *gyak, E* Könnyen megoldható dolog; **ízi.**

nőci fn *gyak, E* Lány; **csaj.**

nőcske fn *gyak, E* Lány; **csaj**.

nőcske fn *gyak, F* Lány; **bige.**

nőszemély fn *gyak, E* Lány; **csaj.**

nővérkém fn *gyak, E* Lánytestvér; **szisz.**

Ny

nyalógép fn *gyak, F* Jó tanuló.

nyanya fn *gyak, E* Öreg nő; **szatyor.**

nyelvezik tn ige *gyak, F* Csókolózik. — **csumidázza a csácsogját, smaculázik.**

nyikorga fn *gyak, F* Ének-zenetanár.

nyugger fn *gyak, E* Öreg nő; **szatyor.**

O, Ó

oef fn *gyak, E* Osztályfőnök; **ofi.**

ofi fn *gyak, E* Osztályfőnök, — **főni, oef, oszi, oszifő, pitbull.**

orálóra fn *gyak, F* Angolóra; **angolkór.**

oráltanci fn *gyak, F* Nyelvtanár. — **döbek, lérerin, tícsör.**

oszi fn *gyak, E* Osztályfőnök; **ofi.**

oszifő fn *gyak, E* Osztályfőnök; **ofi.**

Ö, Ő

ögen fn *ritk, E* Szilencium. — **szilkó.**

öreglány fn *gyak, E* Öreg nő; **szatyor.**

öribari fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

őrszem fn *gyak, E* Takarító személyzet; **őrszemkettőpontnull.**

őrszemegypontnull fn *gyak, F* Portárs. — **biztiboj, biztiőr, börtönőr, szekuricsi, szekuriti, tájékoztatási menedzser.**

őrszemkettőpontnull fn *gyak, E* Takarító személyzet. — **őrszem, sasszem, takcinéni, takesz, takinéni, térfigyelő.**

ősök fn *gyak, E* Szülők.

P

pacsirta fn *gyak, E* Ének- zenetanár; **kornyikatanci.**

pálcika fn *gyak, E* Sovány nő; anorex.

papa fn *gyak, L* Apa; **apci.**

papszi fn *gyak, F* Nagyapa.

pasi fn *gyak, E* Fiú; **csávó.**

peca fn *gyak, E* Elégtelen; **bukta.**

picsa fn *gyak, F* Lány; **pina.**

pina fn *gyak, F* Lány. — **bics, cica, csajesz, cseléd, görl, jány, liba, picsa, punci, ribanc, ribi, szuka.**

piskóta fn *gyak, E* Könnyen megoldható dolog; **ízi.**

piszkafa fn *gyak, E* Sovány nő; **anorex.**

pitbull fn *gyak, E* Osztályfőnök; **ofi.**

piton fn *ritk, F* Tanár; **tancsi.**

pötyög ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

prokop fn *ritk, F* Kémiatanár. — **kotyvasztós.**

pukkaszt ts ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

punci fn *gyak, F* Lány; **pina.**

puska fn *gyak, E* Dolgozatíráskor használt segédeszköz; **ágyú.**

R

raj fn *gyak, F* Közkedvelt. — **bástya, bossz, király, tag.**

rajzol ts ige *gyak, F* Önarcképet készít. — **májerkedik.**

ratyirambó fn *gyak, E* Rossz tanuló.

rektel fn *gyak, E* Bántalmaz.

ribanc fn *gyak, F* Lány; **bige.**

ribancom fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

ribancpálca fn *gyak, F* Cigaretta; **spangli.**

ribi fn *gyak, F* **1.** Lány; **pina. 2.** Barát; **béefef.**

romcsizik tn ige *gyak, L* Szerelmeskedik; **lával.**

röfidoli fn *ritk, L* Röpdolgozat; **cetli.**

röpdolesz fn *gyak, E* Röpdolgozat; **cetli.**

röpesz fn *ritk, E* Röpdolgozat; **cetli.**

röpi fn *gyak, E* Röpdolgozat; **cetli.**

röppentyű fn *gyak, E* Röpdolgozat; **cetli.**

S

samu fn *gyak, E* Csontváz. — **alappillér, csonti.**

sasszem fn *gyak, E* Takarító személyzet; **őrszemkettőpontnull.**

sima fn *gyak, E* Könnyen megoldható dolog; **ízi.**

simaliba fn *gyak, E* Könnyen megoldható dolog; **ízi.**

slozi fn *gyak, E* Vécé; **budesz.**

smacizik tn ige *gyak, E* Csókolózik; **kisszel.**

smaculázik fn *gyak, F* Csókolózik; **nyelvezik.**

smárol tn ige *gyak, E* Csókolózik; **kisszel.**

span fn *gyak, F* Barát. — **bástya, bossz, haver, koma, tesa, tesó.**

spanci fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

spangli fn *gyak, F* Cigaretta. — **bláz, dzsanga, ribancpálca.**

spiné fn *ritk, F* Lány; **bige.**

srác fn *gyak, E* Fiú; **csávó.**

stréber fn *gyak, E* Jó tanuló.

sugibugi fn *ritk, L* Súgás.

sulesz fn *gyak, F* Iskola; **zárda.**

sulkó fn *gyak, F* Iskola; **zárda**.

sutyesz fn *gyak, F* Iskola; **zárda.**

Sz

szaki fn *gyak, E* Szakmunkásképző.

szamár fn *gyak, L* Rossz tanuló.

számörtájm fn *gyak, E* Nyári szünet. — **hálidé, háváj, infinit rézbaszás, szánsájn.**

szánsájn fn *gyak, E* Nyári szünet; **számörtájm.**

szatyor fn *gyak, E* Öreg nő. — **mamcsi, nyanya, nyugger, öreglány, véncsaj.**

szekuricsi fn *gyak, F* Portárs; **őrszemegypontnull.**

szekuriti fn *gyak, F* Portárs; **őrszemegypontnull.**

szelfizik tn ige, *gyak, E* Önarcképet készít.

szerim fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

szeris mn *gyak, L* Szerelmes.

szétmegy tn ige gyak, E Szakít; **dob.**

szexel tn ige *gyak, F* Közösül; **dug.**

szili fn *gyak, E* Szilencium. — **szilkó, sziló, tanuló.**

szilkó fn *gyak, E* Szilencium; **szili.**

sziló fn *gyak, E* Szilencium; **szili.**

szisz fn *gyak, E* Lánytestvér — **hugi, húgocskám, nővérkém, szisztör, tesa.**

szisz fn *gyak, E* Testvér; **zacskó.**

szisztör fn *gyak, E* Lánytestvér; **szisz.**

szívás fn *gyak, F* Felelés; **annakirálynő bosszúja.**

szopat tn ige, *gyak, F* A tanár egyest adott; **behúzza a karót.**

szopatás fn *gyak, F* Feleltetés; **cumi.**

szuka fn *gyak, F* Lány; **pina.**

szünci fn *ritk, L* Nyári szünet. — **vakci.**

szveg fn *gyak, F* Sovány férfi. — **buzeráns, buzi, joló, köcsög, szvegjoló.**

szvegjoló fn *gyak, F* Sovány férfi; **szveg.**

T

taccs ~*on van: gyak, F* Részeg, lerészegedett.

tag fn *gyak, E* Közkedvelt; **raj.**

tájcsi fn *gyak, L* Ellenőrző; **eli.**

tájékoztatási menedzser fn *gyak, F* Portárs; **őrszemegypontnull.**

takcinéni fn *gyak, E* Takarító személyzet; **őrszemkettőpontnull.**

takesz fn *gyak, E* Takarító személyzet; **őrszemkettőpontnull.**

takinéni fn *gyak, E* Takarító személyzet; **őrszemkettőpontnull.**

tanci fn *gyak, E* **1.** Földrajztanár, tanár; **térképes. 2.** Tanár; **tancsi.**

tancibá fn *gyak, E* Földrajztanár; térképes.

tancs fn *gyak, E* Tanár; **tancsi.**

tancsi fn *gyak, E* **1.** Földrajztanár, tanár; **térképes. 2.** Tanár. — **dementor, kolléga, piton, tanci, tancs.**

tank fn *ritk, F* Történelemtanár; **csatatanci.**

tanuló fn *gyak, E* Szilencium; **szili.**

téká fn *gyak, E* Tankönyv. — **biblia, gyújtós, tüzelő.**

telcsi fn *gyak, L* Telefon. — **teli.**

teli fn *gyak, L* Telefon; **telcsi.**

teló fn *gyak, E* Telefon. — **fón, kagyló.**

térfigyelő fn *gyak, E* Takarító személyzet; **őrszemkettőpontnull.**

térképes fn *gyak, E* Földrajztanár. — **főcitanci, főcitancs, kolombusz, tanci, tancibá, tancsi.**

tes fn *gyak, F* Barát; **haver.**

tesa fn *gyak, E* **1.** Barát; **haver. 2.** Lánytestvér; **szisz.**

tesó fn *gyak, E* **1.** Barát; **haver. 2.** Testvér; **zacskó.**

tesó fn *gyak, L* Barát; **béefef.**

tím-vörk fn *gyak, F* Csapatmunka.

titkok kamrája fn *gyak, F* Igazgatói iroda. — **bíróság, buzibörtön, bűnbarlang, cella, diri szoba, fenyítő, igi iroda, törzshely, vallató.**

törcitancsi mn *gyak, E* Történelemtanár; **töresztanár.**

töresztanár mn *gyak, E* Történelemtanár. — **töritancs, törcitancsi.**

töritancs mn *gyak, E* Történelemtanár; **töresztanár.**

törzshely fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

turbékol tn ige *gyak, L* Szerelmeskedik; **lával.**

tüzelő fn *gyak, E* Tankönyv; **téká**.

U

ungarislérerin fn *ritk, F* Magyartanár.

V

vakci fn *ritk, L* Nyári szünet; **szünci.**

vallatás fn *gyak, F* Feleltetés; **cumi.**

vallató fn *gyak, F* Igazgatói iroda; **titkok kamrája.**

vamzer fn *ritk, F* Besúgó.

váratlan fn *ritk, F* Röpdolgozat.

véncsaj fn *gyak, E* Öreg nő; **szatyor.**

Z

zacskó fn *gyak, E* Testvér. — **bró, szisz, tesa, tesó.**

zámbódzsimi fn *gyak, F* Bukás. — **bukovári.**

zárda fn *gyak, E* Iskola. **— böri, börtön, sulesz, sulkó, sutyesz.**

Irodalom

BACHÁT LÁSZLÓ (1984): Az ifjúság nyelve. In: *Norma-átlag-eltérés.* Szerk. FÜLEI- SZÁNTÓ ENDRE. Pécs. 9–22.

BACHÁT LÁSZLÓ (1984): *Az ifjúsági nyelv szókészletének eredete. Magyar Nyelvőr*, 104: 148–158.

BALÁZS GÉZA 2011. Mennyi szleng! Diákszleng – a korok, megközelítések tükrében. *Magyar Tudomány 172:* 123–126.

EBLE, CONNIE (1999): A szleng meghatározásáról In: *Mi a szleng?* Szerk. FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA. Debrecen. 135–140.

HOFFMANN OTTÓ (1996): *Mini-tini-szótár.* Pécs.

HUSZÁR ÁGNES (2001): Női beszéd. In: *Színes eszmék nem alszanak. Szépe György 70. születésnapjára.* Pécs. 577–582.

JELISZTRATOV, VLAGYIMIR (1998): *Szleng és kultúra.* Debrecen. 13–22.

JELISZTRATOV, VLAGYIMIR (1999): A szleng mint passziolália In: *Mi a szleng?* Szerk. FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA. Debrecen. 157–162.

KIS TAMÁS (1992a): *A magyar katonai szleng szótára.* Debrecen.

KIS TAMÁS (1992b): *Bakaduma (A magyar katonai szleng szótára.)* Debrecen.

KIS TAMÁS (1997): Szempontok és adalékok a magyar szleng kutatásához. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. Debrecen. 237–294.

KIS TAMÁS (1998b): Csúzli, gitár, varrógép. *Igaz Szó. 33/12*. (1988 december): 35.

KIS TAMÁS (2006): *Nyelvi univerzálé-e a szleng?*

KIS TAMÁS (2008): *Bakaduma*, (A magyar katonai szleng szótára.) Debrecen. 38–46.

KIS TAMÁS (2010): *Alapismeretek a szlengről.* Debrecen. URL: http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/szleng.php

KÖVECSES ZOLTÁN (1997): Az amerikai szleng. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei.* Szerk. KIS TAMÁS. Debrecen. 7–13

MATIJEVICS LAJOS (1972): *A vajdasági magyar diáknyelv*. Újvidék.

NUOLIJÄRVI, PIRKKO (1997): A finn szlengkutatás. In: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei*. Szerk. KIS TAMÁS. Debrecen. 122–126.

ORSZÁGH LÁSZLÓ (1966): A mai angol szótárirodalom. In: *Szótártani tanulmányok*. Szerk. ORSZÁGH LÁSZLÓ. Budapest. 341.

PARTRIDGE, ERIC (2002): A szleng ma és tegnap. In: *A szlengkutatás 111 éve*. Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA, KIS TAMÁS. Debrecen. 17–26.

PÉTER MIHÁLY (1999): *„Húsz év múlva”* Régebbi és újabb gondolatok a szlengről: In: Mi a szleng? Szerk. FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA. Debrecen. 25–38.

ROBERTS, PAUL (2002): A szleng és rokonai. In: *A szlengkutatás 111 éve*. Szerk. VÁRNAI JUDIT SZILVIA, KIS TAMÁS. Debrecen. 131–140.

RÓNAKY EDIT (1997) *Hogyan beszél ma az ifjúság? (Avagy: Hogy hadováznak a skacok?)* Szentlőrinc. 7–13.

SZIKSZAINÉ NAGY IRMA (2007): *Magyar stilisztika.* Budapest. 597.

SZILÁGYI N. SÁNDOR (1999): A csoportjellegű szövegek. In: *Mi a szleng?* Szerk. FENYVESI ANNA, KIS TAMÁS, VÁRNAI JUDIT SZILVIA. Debrecen. 9–12.

URBÁN ANNA (2008): Férfi és női szleng egy felmérés tükrében. In: *Sokszínű nyelvészet 3.* Szerk. BODNÁR ILDIKÓ, KEGYESNÉ SZEKERES ERIKA, SIMIGNÉ FENYŐ SAROLTA. Miskolc. 169–172.

VAJNA TAMÁS (2001): „A szleng az, amit a beszélő annak szán”. (Válaszol Kis Tamás szlengkutató, nyelvész). HVG 23/2 (2001. január 13.): 45–46.

WARDHAUGH, RONALD (2002): *Szociolingvisztika.* Budapest. 282–285.